

LA LITÚRGIA DE LES HORES (III)

La pregària dels salms

Les diferents pregàries de la Litúrgia de les Hores tenen, com a element clau de la seva estructura, la pregària dels salms, als qual s'uneixen també alguns càntics tant de l'Antic Testament com del Nou Testament. Concretament, n'hi ha tres a Laudes, tres a l'Hora menor, tres a Vespres, tres a l'Ofici de lectura, i un o dos a Completes. A través d'aquestes pregàries, que han estat tan significatives per al poble d'Israel i per a l'Església al llarg dels segles, i que Jesús mateix també va resar, s'expressen multitud de sentiments i d'anhels, tant personals com col·lectius, que ens conviden a reviuir totes les riqueses de la fe i de la vida.

A vegades, aquests sentiments i anhels es correspondran amb els que estem experimentant personalment en aquell moment; altres vegades, en canvi, els nostres sentiments personals no seran els dels salms: però és que la nostra pregària mai no és només nostra, sinó que per boca nostra s'expressen els sentiments i les vivències de tota la comunitat, i fins i tot de la humanitat sencera.

També cal dir que, a vegades, en els salms hi veiem expressats sentiments de lluites i enfrontaments, que es corresponen a l'agitada vida del poble d'Israel, i a l'experiència de Déu que aquest poble vivia, tan diferent a vegades de la que nosaltres hem après de Jesucrist. Caldrà, aleshores, ser capaços d'entendre i resar aquells salms

com a expressions figurades: els enemics de què es parla, per exemple, ja no són els pobles veïns o determinada gent amb qui estem enfrontats, sinó una altra mena d'enemics que ens frenen i ens impedeixen la nostra fidelitat cristiana, o que impedeixen també el camí d'aquest món per esdevenir el món ple de justícia i d'amor que Déu vol; o també, per què no, els dolors i patiments que sovint cadascú de nosaltres arrosseguem.

Segons una antiga tradició, cada salm s'acaba amb la invocació de lloança a la Trinitat: "Glòria al Pare, i al Fill i a l'Esperit Sant. Com era al principi, ara i sempre, i pels segles dels segles. Amén", que, en la recitació comunitària, la diu tothom alhora.

Resant-los una vegada i una altra, els salms s'aniran fent, a poc a poc, paraules nostres, capaces d'expressar la nostra pregària i la nostra vivència cristiana, i acompanyaran la nostra vida tal com han acompanyat al llarg de la història la vida de tants i tants creients, començant per Jesús mateix.

Els altres elements de les pregàries

A més dels salms, la Litúrgia de les Hores té tot d'altres elements que ens ajuden a donar color a la pregària, especialment per centrar-la en el temps litúrgic en el qual estem, o en la festa corresponent o, també, en el sentit cristià de determinats textos, o fins i tot en el moment concret del dia, és a dir, el matí o el vespre o el migdia o la nit.

En primer lloc, i seguint l'ordre de la celebració, després de la invocació inicial, es diu l'himne, cantat si pot ser o, si no, simplement recitat. L'himne és una manera poètica i popular d'entrar en la celebració. En aquesta edició del Diürnal els himnes són traducció catalana dels originals llatins.

Després, en el rès dels salms, tenim les antífones que acompanyen els salms mateixos, i que en ressalten un determinat aspecte o ajuden a resar-los vinculats amb el temps concret. Cada antífona es diu abans del salm, tal com s'assenyala al lloc corresponent; i, si es vol, es pot repetir al final. En les Hores d'entre dia dels temps litúrgics forts, hi ha una sola antífona per a cada hora que es diu al principi i al final de la salmòdia (abans de començar el primer salm i després d'acabar el tercer).

Després, excepte en l'Ofici de lectura (que conté com hem dit dues lectures llargues), hi ha la lectura breu: un text de l'Antic o del Nou Testament que ens convida a reflexionar uns moments a partir de la Paraula de Déu. A continuació és bo que hi hagi uns moments de silenci i fins i tot, si es creu oportú, quan la celebració de les Laudes o les Vespres es fa comunitàriament, hi pot haver una breu homília o la lectura d'un altre text adient. Tota aquesta reflexió sobre la Paraula de Déu s'acaba amb el responsori, que són uns versets de pregària amb què responem a la lectura.

Després, en les hores principals, es diu el càntic evangèlic: el càntic de Zacaries a Laudes, el càntic de Maria a Vespres, i el càntic de Simeó a Completes. Acompanyats també

d'una antífona, que ens ajuda a vincular el càntic amb el temps litúrgic o l'evangeli del dia o, simplement, a ressaltar algun aspecte del càntic mateix; l'antífona es pot repetir també al final del càntic. Aquests càntics, trets dels dos primers capítols de l'evangeli de sant Lluc, ens conviden a lloar Déu per la seva salvació.

A Laudes i a Vespres vénen a continuació unes pregàries (que a Laudes tenen el sentit d'encomanar el dia a Déu, i a Vespres el de pregar per les diverses intencions de l'Església i del món, i que si cal es poden adaptar), que es clouen amb el Parenostre.

La celebració acaba amb una oració final. A l'Ofici de lectura, a Laudes i a Vespres, en la majoria de casos aquesta oració acaba amb la conclusió "Per nostre Senyor Jesucrist, el vostre Fill, que amb vós viu i regna en la unitat de l'Esperit Sant, Déu, pels segles dels segles", tot i que al text només apareixen les primeres paraules: "Per nostre Senyor Jesucrist...". A l'Hora menor i a Completes, la conclusió, més senzilla, apareix ja escrita al final de la mateixa oració. Les Completes acaben amb una antífona a la Mare de Déu.

Quan la celebració la presideix un ministre ordenat (bisbe, prevere o diaca), després de l'oració s'acaba amb la benedicció i el comiat com a la missa; si la dirigeix un laic o laica, religiós no ordenat o religiosa, o si es resa de manera individual, s'acaba amb aquesta invocació: "Que el Senyor ens beneeixi i ens guardi de tot mal, i ens dugui a la vida eterna. Amén".

XAVIER AYMERICH